

DORA - NOVI RANI VISOKORODNI KULTIVAR SOJE

I. KOLAK

Zavod za sjemenarstvo
Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Rješenjem Ministarstva poljoprivrede i šumarstva broj: 525-01-01 od 18. travnja 2001. novostvoreni rani i visokorodni kultivar soje DORA upisan je u Sortnu listu R. Hrvatske. Autori DORE su prof. dr. sc. Ivan Kolak, doc. dr. sc. Zlatko Šatović i Božo Tomljenović zaposlenici Zavoda za sjemenarstvo Agromskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Svetošimunska 25 (tel: 01 / 239 3845).

Tijekom 1998/99/2000 na lokacijama Zagreb, Šašimovečki Lug, Osijek, Čepin, Vinkovci i Karanac obavljeno je sortno ispitivanje DORE. Temeljem pokusnih i laboratorijskih istraživanja DORA je u bitnim gospodarskim svojstvima (urod; otpornost na polijeganje; bolesti i štetnike; sadržaj bjelančevina; sadržaj ulja i dr.) značajno nadmašila standardne kultivare, pa je DORU 02. užujka 2001. Povjerenstvo Ministarstva poljoprivrede i šumarstva predložilo priznavanje i upis u Sortnu listu R. Hrvatske.

Paralelno s ovim istraživanjima u periodu 1999-2001 god. na površinama PP ORAHOVICA d.d., Orahovica obavljeno je pokusno testiranje DORE u makropokusima i pokusnoj proizvodnji.

U tablici 1. prikazujemo rezultate makropokusa u 1999 godini gdje je svaki kultivar bio zastupljen na površini 0,5 ha. Pokus je postavljen na R. J. Ratarstvo, Zdenci (tabla U 16/17) na prosječnom tlu glede plodnosti. Sjetva je obavljena 22. travnja 1999. Gnojidba je bila sa 70 kg/ha N, 30 kg/ha P₂O₅ i 30kg/ha K₂O a zaštita Dual 1,4 l/ha + Sencar 0,7 l/ha.

Tablica 1. Rezultati makropokusa soje u 1999 godini

R. b.	Kultivar	Sklop u žetvi 000 bilj.	% vlage	% primjesa	Grupa zriobe	Urod zrna u dt/ha	Datum zriobe	Masa 1000 sjemenki
1.	Aura	410	14,1	6,5	I	33,09	18.09	164
2.	Nada	302	22,0	3,5	II	36,76	05.10	192
3.	Gordana	360	12,8	2,8	I	34,20	20.09	181
4.	Ronda	360	15,6	9,5	I	34,00	23.09	204
5.	DORA	240	13,8	3,8	0	34,03	10.09	227

U pokusima su uvršteni kultivari grupe zriobe 0, I, II. Vidljivo je da uz najmanji sklop od 240 000 biljaka po ha DORA dala 34,03 dt/ha što je izuzetno dobar urod glede kasnijih grupa zriobe (I i II).

Tablica 2. Rezultati makropokusa soje u 2000 godini

R.b.	Kultivar	Sklop u žetvi 000 bilj	% vlage u žetvi	Urod zrna u dt/ha	Grupa zriobe
1.	DORA	470	11,6	31,33	0
2.	Ronda	440	14,5	26,00	I
3.	Ika	478	11,4	33,09	II
4.	Kaja	320	12,7	28,33	II
5.	Una	460	14,1	28,14	I
6.	Gordana	500	12,2	29,48	I
7.	Podravka	580	10,4	27,09	II
8.	Aura	520	12,8	25,95	I

Makropokus je bio postavljen na R.J. Zdenci (na prosječnom tlu za ovo područje). Sjetva je obavljena 13. travnja 2000 godine a žetva 13. rujna 2000 godine. Gnojdba je obavljena sa 300 kg/ha formulacije 15:15:15 a prihrana sa 200 kg/ha KAN-a. Zaštita je učinjena sa Dualom 1,25 l/ha + Sencor 0,7 l/ha. Površina za svaki kultivar bila je 0,5 ha.

Prema tablici 2. vidljivo je da je DORA kao najraniji kultivar u pokusu dala urod veći od svih kultivara iz grupe I i II (srednje kasni i kasni) jedino je Ika kao kasni kultivar dala 1,76 dt/ha više od Dore.

Paralelno s pokusima u periodu 1999-2001 godine obavljeno je umnožavanje sjemena svih kategorija.

Tablica 3. Umnožavanje sjemena Dore 1999-2001.

Godina	Površina u ha	Urod u dt/ha
1999.	2	3,40
2000.	42	2,96
2001.	714	2,66

Rezultati umnožavanja sjemena DORE, tablica 3. u navedenom periodu koji nije bio pogodan za realizaciju optimalnih ili maksimalnih uroda, pokazuju da je najveći urod ostvaren 1999 godine od 3,40 dt/ha a najmanji 2001 godine od 2,66 dt/ha. Ipak, na prosječnih 252,67 ha godišnje proizvodnje DORA je realizirala urod od 30,07 dt/ha suhog zrna, što za grupu zriobe 0 i ove prilike znači izvrstan rezultat. Kako je ovo rani kultivar soje, iza nje se može kvalitetno pripremiti tlo za sjetvu ozimina (ječam, pšenica, raž, zob i dr.). S grupom zriobe 0 urodi soje iznad 30,00 dt/ha smatraju se europski i svjetski vrijednim rezultatima. Uz dobru tehnologiju potencijal uroda DORE je iznad 35,00 ili 40,00 dt/ha.

Tablica 4. Proizvidnja kategorija sjemena DORE i ostalih kultivara soje u Orahovici u 2001. godini

Kultivar	Kategorija	Površina u ha	Urod u dt/ha	Grupa zriobe
DORA	OS	8	32,69	0
DORA	C1	706	26,52	0
AURA	C1	306	23,39	1
GORDANA	C2	254	23,18	1

Prema tablici 4. vidljivo je da iako ranija od Aure i Gordane za grupu zriobe, kultivar DORA je dala veći urod sjemena OS i C1 kategorije.

Naša zapažanja u trogodišnjem radu makropokusa i umnažanja sjemena na većim površinama pokazuju:

DORA je novi visokorodni kultivar soje izrazito krupnog sjemena. U normalnim godinama masa 1000 sjemenki prelazi 200 g. Zbog toga treba obratiti dužnu pažnju kod sjetve pneumatskom sijalicom da sjeme ne pada na sjetvene ploče tj. nužan je veći podtlak da drži krupno sjeme na ploči. Ovo je važno znati kako ne bi dolazilo do oštećenja sjemenki u sjetvi ili pucanje sjemena što rezultira nižim sklopom i nižim urodom zrna.

Kod rjeđeg sklopa DORA može dobro kompenzirati grananjem ali nikada potpuno. Iako DORA dobro grana najbolje rezultate daje u sklopu od 42-46 biljaka po m². Primjer kompenzacije je 1999 godina kada je 240 000 biljaka po ha dalo urod od 34,00 dt/ha (umnažanje na 2 ha). Prva etaža mahune formira se na 12-16 cm iznad površine tla što smanjuje gubitke u žetvi. Ovisno o godini svaka druga ili treća mahuna ima 4 sjemenke. Otpornost na polijeganje je izvrsna a otpornost na bolesti i štetnike zadovoljavajuća.

Umnožavanje sjemena svih kategorija obavlja PP ORAHOVICA, d.d. Orahovica (Tehnološka služba - inž. S. Medaković/inž. Z. Mužar tel. 033/673-474). Sve informacije glede raspoloživog sjemena i kategorije sjemena te tehnoloških detalja proizvodnje možete dobiti na ovoj adresi.

DORA je rani i novi kultivar soje koji će u narednom periodu značajno sudjelovati u povećanju uroda soje u R. Hrvatskoj, pa je možemo preporučiti svim proizvođačima soje u Hrvatskoj, BiH i Sloveniji. DORA je visokorodni kultivar soje grupe zriobe 0 kakav do sada nije rastao na hrvatskim niti europskim oranicama.

Agronomski fakultet, Zagreb
Zavod za sjemenarstvo
Prof. dr. sc. Ivan Kolak
Doc. dr. sc. Zlatko Šatović
tel: 01 / 239 3845

PP Orahovica d.d., Orahovica
Tehnološka služba
S. Medaković, dipl. inž.
Z. Mužar, dipl. inž.
tel: 033 / 673 474